

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขตที่ 4 (เขตดงรัก) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้
การแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขตที่ 4 (เขตดงรัก) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์จากเอกสารต่าง ๆ การสำรวจและการสัมภาษณ์ รวบรวมแล้วจัดเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิด ตามขอบข่ายบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระบุไว้ในข้อ 13 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 โดยผู้วิจัยแบ่งสาระเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

การกำหนดนโยบายภาคแผนแม่บทและแผนพัฒนาการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาร้อยละการให้ความเห็นชอบแผนการปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาร้อยละ การให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้การสนับสนุนการเงิน วัสดุ คุรุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรม

เสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์การรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์หาร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์การประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการใช้บริการจากโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์หาร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์การแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน

ตอนที่ 1 การกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาการจัดทำกรรมนุญโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง 120 คน ทั้ง 4 โรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขต 4 (เขตดงรัก)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบ จำนวน 120 คน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 98 รองลงมาคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีส่วนร่วม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตดงรัก มีดังนี้

1. โรงเรียนจัดทำนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนตามกระบวนการบริหารโรงเรียน โดยให้แต่ละงบบดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหาร
2. โรงเรียนนำเสนอนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน

การให้ข้อเสนอแนะและความเห็นต่อนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเห็นคล้ายตามกับที่โรงเรียนนำเสนอ

3. ประเด็นที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนตามความมากน้อยมีดังนี้

3.1 งานด้านการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์จำนวน 120 คน มีผู้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 92

3.2 งานด้านอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน จากการสัมภาษณ์จำนวน 120 คน มีผู้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 75

3.3 งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากการสัมภาษณ์จำนวน 120 คน มีผู้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 63

3.4 งานด้านการให้บริการและการให้ความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์จำนวน 120 คน มีผู้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 58

3.5 งานด้านการส่งเสริม เสริมสร้าง และร่วมรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์จำนวน 120 คน มีผู้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนดังนี้

4.1 งานด้านการเรียนการสอน ควรเน้นด้านการสร้างคุณภาพเพื่อให้นักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความประสงค์เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความรู้และสามารถเรียนต่อได้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

4.2 ด้านอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนห้องเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนผังเพื่อพัฒนาปรับปรุงบริเวณและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.3 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการและให้ความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และสถาบันศาสนาในท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย มุ่งเน้นให้โรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ให้บริการแก่ประชาชน หน่วยงาน องค์กรและสถาบันศาสนา เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และให้ถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญ

ตอนที่ 2 การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการสุ่มตัวอย่าง 120 คน โรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน ในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขต 4 (เขตดงรัก) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในความเห็นชอบตามที่โรงเรียนนำเสนอ โดยมีข้อเสนอแนะน้อยมาก ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนในระดับหนึ่งแล้ว

ข้อเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนที่มีอยู่บ้างเล็กน้อยนั้นเป็นเรื่องของแผนงานโครงการที่มีความเกี่ยวพันในด้านการจัดหางบประมาณสนับสนุน ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีความเกี่ยวข้องในการให้การสนับสนุน แลวงหา และกำหนดวิธีการหางบประมาณ เช่น โครงการส่งโรงเรียนเข้าประกวดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ ได้แก่ การประกวดโรงเรียนเข้ารับรางวัลพระราชทาน การประกวดโรงเรียนดีเด่น การประกวดโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมดีเด่น โครงการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ การให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีดังนี้

1. แผนงานวิชาการ มีข้อเสนอแนะในเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยี ได้แก่ อุปกรณ์ปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) และคอมพิวเตอร์ ควรใช้ประโยชน์ในการสอนให้คุ้มค่า
2. แผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอแนะให้โรงเรียนมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อสร้างศรัทธาแก่ชุมชน เมื่อถึงโอกาสที่โรงเรียนต้องขอความร่วมมือจากชุมชน จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
3. แผนงานอาคารสถานที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะในเรื่องการปรับปรุงอาคารและบริเวณโรงเรียน ได้แก่ การรักษาความสะอาด การจัดสร้างอาคารเรียน และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน

ตอนที่ 3 การให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้ความสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ คุรุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกโรงเรียน

การให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน

จากกลุ่มตัวอย่าง 120 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 โรงเรียน ในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขต 4 (เขตตงรัก) มีส่วนร่วมจำนวน 25 คิดเป็นร้อยละ 21 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมโดยโรงเรียนได้แจ้งยอดงบประมาณและรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทราบ ส่วนการปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง โรงเรียนดำเนินการตามความต้องการของโรงเรียนโดยลำพัง ทั้งนี้ เพราะว่าแนวปฏิบัติยังไม่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณได้มากน้อยเพียงไร โรงเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ซึ่งถูกต้องตามระเบียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

การแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงินเพื่อการพัฒนาโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 120 คน จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 โรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเขต 4 (เขตตงรัก) พบว่าร้อยละ 100 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วน ร่วมในการช่วยแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงินเพื่อการพัฒนาโรงเรียนทั้งการเสียสละ ส่วนตัว และมีส่วนร่วมในการแสวงหาจากแหล่งต่าง ๆ เป็นอย่างมาก โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานลดเงินส่วนตัว
2. ขอความร่วมมือจากชุมชนให้ร่วมสนับสนุนด้านการเงิน
3. ของความสนับสนุนจากองค์กรเอกชนในท้องถิ่น วัด มูลนิธิต่าง ๆ เพื่อบริจาคเงิน และร่วมจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา
4. ร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการในท้องถิ่น จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีที่บ้าน ได้แก่ กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์ เพื่อนำรายได้มอบให้โรงเรียนใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาและพัฒนา โรงเรียนต่อไป
5. สนับสนุนให้โรงเรียนเข้าช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมที่ประชาชนได้จัดขึ้นในท้องถิ่น ได้แก่ การจัดงานเลี้ยงในโอกาสต่าง ๆ งานศพ และงานฌาปนกิจศพ โดยการช่วยบริการ อาหาร เครื่องดื่ม จัดดอกไม้ พิธีกร ซึ่งจะได้รับเงินเป็นการสมนาคุณตอบแทน

การแสวงหาและให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านแรงงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการแสวงหาและให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ด้านแรงงานเพื่อการพัฒนาโรงเรียน ทั้งการเสียสละแรงงานตนเอง และเป็นผู้ประสานงาน

ขอความร่วมมือกับชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนได้มีวิถีแก้ปัญหาในการแสวงหาความร่วมมือด้านแรงงานจากชุมชนดังต่อไปนี้

1. ประสานงานเพื่อขอความร่วมมือด้านแรงงานจากชุมชนในระดับผู้นำชุมชน
2. ประสานงานระดับชุมชนมอบภาระหน้าที่ส่วนนี้ให้ครูอาจารย์ ที่ปรึกษาประจำ

หมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนในหมู่บ้าน เป็นผู้แสวงหาการสนับสนุนด้านแรงงาน

3. โรงเรียนประสานงานกับบุคคลในชุมชนที่โรงเรียนมีความประสงค์ขอการสนับสนุนด้านแรงงานโดยตรง

การให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทาง และการมีส่วนร่วมในการแสวงหาในการสนับสนุน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทาง ตลอดจนให้การสนับสนุนและแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชนด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนการจัดการศึกษา และพัฒนาโรงเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. สละทรัพย์สินส่วนตัวและแสวงหาการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน เพื่อจัดหาหัตถมัตตตั้งประจำห้องเรียน
2. สละทรัพย์สินส่วนตัวและแสวงหาการสนับสนุนจากชุมชน เพื่อจัดหาวัสดุก่อสร้างได้แก่ ปูนซีเมนต์ หิน ทราย สำหรับการก่อสร้างอาคารประกอบต่าง ๆ
3. ให้การสนับสนุนพระพุทธรูป โต๊ะหมู่บูชา เสื่อน้ำมัน เก้าอี้ ชุดรับแขก เพื่อให้ประจำห้องเรียน สำนักงานโรงเรียนและห้องประชุม
4. แสวงหาและประสานงานกับศิษย์เก่าที่ทำงานอยู่บริษัทต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อติดต่อขอขอบริจาคงบประมาณโดยจัดทำผ้าป่าเพื่อการศึกษามอบให้โรงเรียน

ปัญหาการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการแสวงหาให้การสนับสนุนด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่โรงเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการแสวงหาและประสานเอง เพราะเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนโดยตรง โอกาสที่จะให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะและร่วมแสวงหาวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้น้อย โอกาสในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีไม่บ่อยครั้งนัก เพราะโรงเรียนเกรงว่าจะเป็นการรบกวนเวลาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากเกินไป จึงใช้วิธีรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

การให้คำปรึกษา เสนอแนะ สนับสนุน แลวงหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปฏิบัติดังนี้

1. ให้การสนับสนุนเกษตรกรที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพเพื่อเป็นวิทยากรสอนวิชาวงเกษตร
2. ให้การสนับสนุนวิทยากรสอนวิชาการทอผ้าไหม ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น
3. ให้การสนับสนุนพระภิกษุสงฆ์สอนวิชาพุทธศาสนา
4. ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ศิลปินพื้นบ้านมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปะของท้องถิ่น โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนแสดงศิลปะพื้นบ้านของโรงเรียน ได้แก่ การรำ และการแสดงศิลปะพื้นเมืองไทยเขมรต่าง ๆ

5. การเข้ามาสนับสนุนเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล

6. การให้ความสนับสนุนเป็นวิทยากร เพื่อให้ความรู้ด้านการรักษาระเบียบวินัย จรรยาบรรณ ขาดเสพติด ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลและอำเภอ

ซึ่งการเรียนการสอนโดยใช้วิทยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นข้างต้น บางเรื่องเกิดจากความคิดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การสอนงานเกษตร การสอนวิชาพุทธศาสนา บางเรื่องเป็นความคิดริเริ่มของโรงเรียน ได้แก่ การเรียนการสอนการทอผ้าไหมซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมเป็นวิทยากร บางเรื่องเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อนามัยตำบลและเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลและอำเภอ

การให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาของนักเรียนทุกด้านทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 โรงเรียนเป็นเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษา เขต 4 (เขตดงรัก) มีส่วนร่วมให้คำปรึกษาแนะนำเสนอแนะส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เน้นด้านพัฒนาการทางสังคมและจิตใจ ซึ่งได้แก่

1. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำความสะอาดถนนภายในชุมชน
2. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำความสะอาดและกำจัดขยะบริเวณตลาดของชุมชน
3. กิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยการร่วมปลูกป่าชุมชน

4. กิจกรรมทางศาสนา โดยภาวพานักเรียนร่วมทำบุญกับประชาชนในวันพระตามวัดต่าง ๆ ในช่วงฤดูการเข้าพรรษา

การให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมและให้โอกาสเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  2. การให้ข้อเสนอแนะแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียน เมื่อมีโอกาสพบปะในโอกาสต่าง ๆ
  3. การใช้เทคโนโลยีสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอนในห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lap) และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ควรต้องใช้ให้คุ้มค่า
  4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาและพระพุทธศาสนาโดยใช้วิทยากรที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ในห้องเรียน
  5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกันยาเสพติด
  6. การเน้นคุณภาพด้านวิชาการ เพื่อความสามารถในการสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อในโรงเรียนประจำจังหวัด
  7. การเน้นด้านคุณภาพและความประพฤติการปฏิบัติตนของครูอาจารย์
- การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มากนัก

เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มาจากผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ของศึกรปกครองท้องถิ่น ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและยังมีความคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเรื่องในความรับผิดชอบของครูอาจารย์และโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ควรจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีความเกรงใจโรงเรียนและครูอาจารย์ การแสดงความคิดเห็นในด้านนี้จึงมีน้อย

ตอนที่ 4 การรับทราบผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 โรงเรียน ในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขต 4 (เขตดงรัก) ได้รับทราบผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนภาคเรียนละครั้งมาก คิดเป็นร้อยละ 100 จากกลุ่มตัวอย่าง 120 คน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ใน 2 ลักษณะดังนี้

1. รายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. โรงเรียนรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา

สำหรับข้อเสนอนี้ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีข้อเสนอนี้และข้อคิดเห็นใด ๆ เพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ทั้งนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความใกล้ชิดและได้ร่วมกิจกรรมโรงเรียนอยู่เสมอ จึงเห็นสภาพความสำเร็จและความทุ่มเทเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนรู้ถึงสภาพปัญหา อุปสรรค และได้ร่วมขจัดปัญหาอุปสรรคร่วมกันอยู่เสมอ

ตอนที่ 5 การประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน และให้มีบริการจากโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนนี้มีส่วนร่วมเป็นจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 90 จากกาสร่วมภาคณีกุ่มตัวอย่าง 120 คน โดยเป็นการประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นทั้งรัฐและเอกชนในการพัฒนาโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล
2. สถานีอนามัยตำบล
3. สถานีตำรวจภูธรตำบลและสถานีตำรวจภูธรอำเภอ
4. วัดพุทธศาสนา ในเขตบริการโรงเรียน

สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษา และเพื่อการพัฒนาโรงเรียนได้แก่

1. การจัดหาทุนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ การสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ การปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
2. การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้าง เช่น หิน ทราย ปูนซีเมนต์ เพื่อการก่อสร้างอาคารเรียน สนามเด็กเล่น การปรับปรุงถนนหนทาง สวนหย่อมและบริเวณโรงเรียน
3. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ได้แก่ สมุด เครื่องเขียน เพื่อมอบให้แก่นักเรียนในการแสดงกิจกรรมของนักเรียนในวันสำคัญต่าง ๆ
4. การสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความขาดแคลน
5. การสนับสนุนทุนเพื่ออาหารกลางวัน
6. การสนับสนุน วิทยากร เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้แก่ การสนับสนุนวิทยากรสอนวิชางานเกษตร งานทอผ้าไหม การสอนพุทธศาสนา การรักษาสภาพอนามัย การเสริมสร้างวินัยนักเรียน

7. การให้ความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยในสถานที่ราชการ
8. การให้ความสนับสนุนและร่วมมือด้านแรงงานเพื่อการพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในองค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นเป็นไปโดยมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในการร่วมบริหาร และจัดการศึกษาของโรงเรียน และภวกรนำองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่ประสานงาน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านการเงิน งบประมาณ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

การให้ข้อเสนอแนะและการประสานงานให้โรงเรียนได้ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. การให้บริการด้านอาคารสถานที่
2. การให้บริการเครื่องมือเครื่องใช้ โต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์การครัวต่าง ๆ
3. การมีส่วนร่วมส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน
4. การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

การเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนบริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำและเสนอแนะต่อโรงเรียนเพื่อการบริการต่อชุมชนในเรื่องต่อไปนี้

1. การใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชน
2. การใช้บริเวณโรงเรียนเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
3. ใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางเผยแพร่และรักษาประเพณีที่พื้นบ้าน
4. การใช้โรงเรียนเป็นที่ประชุมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
5. ใช้เป็นสถานที่เล่นกีฬา และนันทนาการ

การเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนในเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ยืมโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์การครัว เช่น ถ้วย ชาม ชาม แก้วน้ำ เป็นต้น โดยให้บริการในลักษณะดังนี้

1. ให้บริการแก่บุคคลทั่วไปที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน
2. ให้บริการแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในและนอกเขตบริการ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสนอแนะให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในด้านการส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนอาชีพการทอผ้าไหม โดยเสนอแนะให้โรงเรียนมีส่วนช่วยด้านการจำหน่ายผ้าไหมฝีมือพื้นบ้านในงานและกิจกรรมทางการศึกษาที่โรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ
2. เสนอแนะให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้บริการข่าวสารด้านการส่งเสริมอาชีพ
3. เสนอแนะให้โรงเรียนทำหน้าที่ผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มผู้สนใจในหัตถกรรมการทอผ้าไหม ผู้มาเยือนกับผู้ประกอบอาชีพการทอผ้าไหมในชุมชน ทั้งเพื่อการจำหน่ายและการเผยแพร่หัตถกรรมดังกล่าว
4. การบริการด้านอาคารสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรม ประชุม อบรม
5. การให้บริการยืมเครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
6. การสนับสนุนกำลังบุคคลเพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางราชการ กิจกรรมที่โรงเรียนได้ให้บริการและสนับสนุนต่อหน่วยงานราชการ ได้แก่ การใช้สถานที่ประชุม ฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้านของกรมพัฒนาชุมชน การอบรมลูกเสือชาวบ้านของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย การให้ยืมโต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์การจัดเลี้ยงอาหาร สนับสนุนบุคลากรในการช่วยเหลือตกแต่งสถานที่ พิธีเปิดสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติและพิธีกรในกิจกรรมดังกล่าวด้วย

การเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียน ได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและประสานงาน เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องต่อไปนี้

1. การร่วมรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน
  2. การทำหน้าที่ประสานงานและติดต่อกับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนในการพัฒนาชุมชน
  3. การให้ครูอาจารย์ร่วมเป็นที่ปรึกษาประจำหมู่บ้าน
  4. การร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- กิจกรรมที่โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะและประสานงานจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่
1. การทำความสะอาดชุมชน ถนนและตลาดนัดหมู่บ้าน
  2. การประสานงานกับหน่วยราชการ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาชุมชน
  3. การจัดทำป้ายหมู่บ้าน คำขวัญติดตั้งในหมู่บ้านเขตบริการ
  4. การร่วมอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น กิจกรรมแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ และร่วมงานประเพณีต่าง ๆ

5. การแต่งตั้ง ครู อาจารย์ เพื่อร่วมเป็นที่ปรึกษาประจำหมู่บ้าน

ตอนที่ 6 การแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมาย จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 120 คน ทั้ง 4 โรงเรียน ในเขตพื้นที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนร่วมจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ในการแต่งตั้งที่ปรึกษาสำหรับกาณ์นั้น ๆ แต่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประจำหมู่บ้านและครูที่ปรึกษาประจำหมู่บ้านเป็นผู้ประสานงาน

การวางแผนปฏิบัติงานของคณะกรรมการ เป็นการวางแผนปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการที่เป็นส่วนของบุคลากรในโรงเรียน และเป็นการวางแผนแบบเป็นครั้งคราวเฉพาะการปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งเป็นการเฉพาะหน้า

การติดตามผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โรงเรียนมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการในแต่ละกิจกรรม และมีการสรุปผลปฏิบัติงาน แล้วรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับทราบ

จากการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบทบาทหน้าที่แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมได้ปฏิบัติในทุกด้านตามขอบข่ายหน้าที่สำหรับด้านที่ได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติอย่างมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา เสนอแนะ การแสวงหา และให้ความสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ การประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน และให้มีการใช้บริการจากโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น